

'Als ik tambú hoor, begin ik te trillen'

Expo 'enkeltje schiphof' maakt debat los

Je gaat studeren in Nederland, maar komt nooit meer terug. Je wilt eerst werkervaring opdoen, je studieschulden wegwerken. Bovendien heb je een heel nieuw leven opgebouwd, dat je met moeite achterlaat. „Als ik nu terugga, moet ik opnieuw integreren.“

Door Anneke Polak



In Nederland volwassen geworden, is het soms moeilijk terug te keren naar het eiland van je jeugd. Ze vinden je daar veranderd.

Mag je je eigenlijk wel een 'echte' Antilliaan noemen als je in Nederland woont? Een vraag die het debat op een donderdagavond in Amsterdam Zuidoost meteen op scherp zet. De jonge Antillianen zijn verdeeld. „Je hoeft geen onderscheid te maken. We zijn allemaal wereldburgers. Waar je ook woont, de Antillen zitten in mijn bloed“, vindt Marvin.

Aharon Rosina voelde zich vooral Antilliaan toen hij naar Nederland kwam. „Ineens voelde ik het, omdat ik niet thuis was. Pas hier in Nederland ging ik meer leren over onze cultuur. Hier heb ik mijn identiteit pas echt gezien.“ De Nederlandse bevolking drukt het etiket 'Antilliaan' op je, terwijl je dat zelf nooit eerder zo hebt gevoeld, ervaren sommige deelnemers van het debat. Yuly Minguel: „Als je netjes praat en beleefd reageert, zien ze je als 'Nederlander'. Maar reager je

een keertje feller en agressiever, word je ineens als 'de Antilliaan' gezien. Heel irritant.“

Toch zijn veel Antillianen tijdens hun studententijd aardig 'vernederlandst'. Eenmaal het diploma op zak, is het kopen van een enkele Hato vaak nog lastiger dan het enkele Schiphof dat ze kochten toen ze gingen studeren. Het vinden van werk blijkt een drempel, maar ook het achterlaten van een heel nieuw leven. Elton Villarreal: „Hier in Nederland ben ik volwassen geworden, ik ben nu een man. Als ik wel eens op vakantie terugga naar Curaçao, vinden sommigen me veranderd.“

Hij heeft inmiddels veertien jaar in Nederland gewoond en is op zijn 33e nu dan toch klaar om terug naar Curaçao te gaan. Veranderd of niet, Elton wil iets voor zijn eiland betekenen. „Ik heb mijn eigen bedrijf en neem kennis mee. Ik voel me betrokken bij dat eiland, ik wil iets teruggeven. Er is geen enkel

drempel meer.“ Elton is niet bang dat hij zijn vrienden in Nederland gaat missen. „Lang leve de social media. Haha! Ik ben er klaar voor om terug te gaan.“

De 20-jarige Tyra van Putten is nu twee jaar in Nederland. Of zij na haar studie terugkeert naar Sint Maarten, is nog maar de vraag. „Mijn jongere broertjes en zusjes spreken de taal niet. Die tambú waar jij het over hebt, die kennen ze niet. In Nederland raken veel Antillianen hun cultuur kwijt. Wie kent nog het volkslied van zijn eiland?“ Enkele handen gaan de lucht in. Presentatrice Tanja Fraai daagt de jongen uit, die lachen dan het eerste couplet te brengen. Dan vervolgt hij zijn betoog. „We raken verder ontworteld van onze Afro-Curaçao identiteit. En een boom zonder wortels kan niet groeien.“

De stellingen van het debat grijpen de aanwezige publiek het meest aan. En daar was het de speciale opgezette Antilliaanse jongerenredactie om te doen. In



Is het spreken van Papiaments voorwaarde om Antilliaan te zijn?

FOTO'S TICO VOS



Identiteit is belangrijk, blank of bruin, maar wel allebei een drems.

aan te zijn? De studenten van Sint Eustatius en Sint Maarten vinden dat onzin. Een jongeman van Curaçao vindt het een vereiste. „Mijn jongere broertjes en zusjes spreken de taal niet. Die tambú waar jij het over hebt, die kennen ze niet. In Nederland raken veel Antillianen hun cultuur kwijt. Wie kent nog het volkslied van zijn eiland?“ Enkele handen gaan de lucht in. Presentatrice Tanja Fraai daagt de jongen uit, die lachen dan het eerste couplet te brengen. Dan vervolgt hij zijn betoog. „We raken verder ontworteld van onze Afro-Curaçao identiteit. En een boom zonder wortels kan niet groeien.“

De stellingen van het debat grijpen de aanwezige publiek het meest aan. En daar was het de speciale opgezette Antilliaanse jongerenredactie om te doen. In

opdracht van de stichting Imagine IC is het debat georganiseerd. De stichting richt zich op migratie en multiculturaliteit. Een van de redactielid is Johan Oldenboom. De redactie koppelde het debat aan de fototentoonstelling 'Enkeltje Schiphof' van fotografe Karine Vershuis. Zij portretteerde jongeren die naar Nederland kwamen en een nieuw leven opbouwden. Ook Johan worstelt met de keuze om terug naar Curaçao te gaan, waar hij tot zijn 21e heeft gewoond. Inmiddels woont hij acht jaar in Nederland, maar Johan heeft nog dagelijks contact met zijn thuis.

„Ik spreek mijn moeder da's zo'n zes keer per dag.“ Het publiek lacht. „Ja, ik mis mijn moeder. Maar ook de hele sfeer op Curaçao. De manier van

doen, van lopen, praten en lachen. De manier van omgaan met anderen.“ Bij aankomst op Hato krijgt Johan een gevoel van 'thuiskomen'. „Zo van ik ben er weer. Dat gevoel kun je heel moeilijk omschrijven. Ik voel me in Nederland eigenlijk te gast. Maar dat is logisch. Ik heb 21 jaar op Curaçao gewoond, en maar acht jaar in Nederland.“

Inmiddels is Johan aan zijn derde studie begonnen, maar dat hij ooit teruggaat weet hij zeker. Toch is ook hij, net als veel Antillianen, op zoek naar het juiste moment. En wanneer dat is, hangt voor hem af van de ervaring die hij heeft opgebouwd. Daarnaast wil hij nog veel van Europa zien. Johan vertrekt op het moment dat hij 'klaar' is met Nederland. „Ik wil nog niet denken aan het mo-

ment van vertrek. Toen ik uit Curaçao vertrok moest ik huilen, en dat zal omgekeerd opnieuw zo zijn. Je gaat achterlaten wat je hebt opgebouwd.“

Ook rapper Fresku, die als speciale gast op het debat is uitgenodigd, is teruggaan naar Curaçao een brug te ver. Geboren in Nederland, vertrok hij op zijn 7e naar de rots. Zijn moeder haalde hem op zijn 14e terug naar Nederland. „En dat vond ik okay. Op het eiland ging ik naar de Movies en zwom ik in zee, maar ik wilde meer. De muren kwamen op me af. En nu ben ik 24 en ben ik een jaar geleden vader geworden. Ik heb hier een rapcarrière opgebouwd. Dan is terugkeren op zo'n moment wel moeilijk.“

Welke identiteit de rapper heeft, is niet makkelijk samen te vatten. Fresku lacht. „Ik ben een 'echte' Antilliaan maar ook een 'echte' Brabander, en ik geloof in de islam.“ Student Mel van Sint Maarten wil de discussie rondom de 'schheid' van Antillianen sluiten. „Wat is echt? Ik ben echt. Ik ben 3D, ik eet, ik loop, ik voel. Als jij je Antilliaan voelt, dan ben je dat. Punt.“ Een studente van Sint Maarten voelt zich inmiddels aardig thuis in Nederland. „Je bent gewend aan de nieuwe situatie hier. Je moet dan opnieuw integreren als je terug wilt.“

Op 16 mei vindt een tweede debat plaats, georganiseerd door de jongerenredactie van Imagine IC. Centraal staat dan hoe Antillianen jongeren het kapitaal van hun studie ten goede kunnen laten komen aan de Antillen.



De expositie Enkeltje Schiphof maakt de discussie los. Rechts antropoloog Francio Guadeloupe die onderzoek deed op de eilanden.



Ook Tweede Kamerlid John Leerdam (PvdA) heeft Antilliaanse roots en bezoekt de expo.



De een wil terug, de ander blijft.



'We zijn allemaal wereldburgers'.